

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 17 listopada 2022 r.
Znak sprawy: DPB.kj.071.4.2022

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Dotyczy: stanowiska Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie definicji rolnika aktywnego zawodowo

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 października br. w sprawie stanowiska Krajowej Rady Izb Rolniczych wyrażonego podczas październikowej konferencji "Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027" (PS WPR) w odniesieniu do definicji aktywnego rolnika przyjętej w PS WPR uprzejmie informuję, co następuje.

Na wstępie należy wyjaśnić, że od 2023 r. stosowanie definicji aktywnego rolnika jest obowiązkowe dla państw członkowskich UE. W celu zapewnienia wspólnego podejścia, na poziomie unijnym została ustanowiona ramowa, zawierająca najważniejsze elementy, definicja „rolnika aktywnego zawodowo”. Niemniej jednak, państwa członkowskie w swoich planach strategicznych WPR są zobowiązane, na podstawie obiektywnych warunków (takich jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz włączenie działalności rolniczej tych osób do rejestrów) określić, których rolników uznaje się za rolników aktywnych zawodowo.

Odnosząc się do stwierdzenia, że „definicja aktywnego rolnika nie wyklucza ze wsparcia osób nieprowadzących de facto działalności rolniczej” pragnę wyjaśnić, że osoby takie są wykluczone ze wsparcia na mocy przepisów unijnych. Mianowicie, zgodnie z art. 3 rozporządzenia UE 2021/2115 płatności mogą zostać przyznane wyłącznie rolnikom, czyli osobom prowadzącym działalność rolniczą.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że znaczna część płatności bezpośrednich (z wyjątkiem tzw. płatności związanych z produkcją) może zostać przyznana nie tylko do gruntów rolnych, na których jest prowadzona produkcja (chów zwierząt lub uprawa), ale również do takich, które są

użytkowane jedynie w minimalnym stopniu, tj. na których został przeprowadzony jeden zabieg agrotechniczny mający na celu usunięcie niepożądanego rośliności (np. koszenie). Przepisy art. 4 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115 uznają bowiem fakt utrzymywania użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających ponad zwykłe praktyki rolnicze za wystarczający do stwierdzenia prowadzenia działalności rolniczej.

W związku z powyższym, nie można wykluczyć ze wsparcia osób, które nie wytwarzają produktów rolnych, a jedynie utrzymują grunty w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy. Nie oznacza to jednak, że osoby takie nie prowadzą działalności rolniczej w rozumieniu przytoczonych przepisów Unii Europejskiej.

Natomiast istotą definicji rolnika aktywnego zawodowo, zgodnie z art. 4 ust. 5 ww. rozporządzenia jest zagwarantowanie, by wsparcie było przyznawane wyłącznie osobom prowadzącym działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie, nie wykluczając jednak (zgodnie z motywem 19 preambuły tego rozporządzenia) ze wsparcia rolników prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą lub prowadzących działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin, którzy oprócz działalności rolniczej prowadzą również działalność pozarolniczą.

Wdrożenie definicji rolnika aktywnego zawodowo w zaproponowanym w PS WPR kształcie ma na celu wykluczenie tych podmiotów, które dysponując znacznym arealem ziemi rolnej, nie zajmują się produkcją rolniczą. Zjawisko to (określane często jako „*sofa farmers*”) nie sprzyja prawidłowej dystrybucji środków finansowych w ramach wsparcia bezpośredniego, którego zasadniczym celem jest wsparcie dochodów rolników. Niekorzystny wpływ pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które posiadając znaczne zasoby ziemi osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej zostały ograniczone jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji.

Należy również zauważyć, że przepisy unijne dodatkowo wymagają, aby grunty, do których rolnik ubiega się o płatności znajdowały się w dyspozycji (posiadaniu) rolnika. W związku z tym wsparcie na dany użytek rolny może zostać przyznane wyłącznie osobie faktycznie użytkującej dany grunt, niezależnie od charakteru stosunku prawnego, na podstawie którego dany obszar

jest użytkowany przez danego rolnika. Jednocześnie zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie C-216/19 Land Berlin „pozostawanie w dyspozycji” (posiadanie) powinno być zgodne z prawem danego państwa członkowskiego, a więc rolnik ubiegający się o przyznanie wsparcia do danych gruntów powinien posiadać do nich tytuł prawny.

Podsumowując, w mojej opinii, definicja rolnika aktywnego zawodowo zawarta w PS WPR realizuje cele wskazane przez unijnego ustawodawcę, a całość przepisów dotyczących płatności bezpośrednich została zaprojektowana w taki sposób, aby wsparcie nie przysługiwało podmiotom niebędącym rolnikami.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Cieciora
podsekretarz stanu
/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych